

נייר עמדה

מהו נייר עמדה?

במשימה זו יתבקשו התלמידים (בזוגות) לכתוב נייר עמדה על נושא/סוגיה/דילמה שבחרו. אם מספר התלמידים בכיתה הוא אי-זוגי, אחד הצוותים ימנה שלושה תלמידים.

הנושא יוצג בארבעה חלקים:

1. הצגת הנושא/הסוגיה/הדילמה (חלק שיתופי).
2. הצגת שתי עמדות שונות: בעד או נגד או פרשנויות (חלק אישי)
3. דיון והבעת הפשרה המוסכמת (חלק שיתופי)
4. משוב אישי (רפלקציה) (חלק אישי)

הצגת הנושא (שיתופי)

הצגת רקע לנושא/לסוגיה/לדילמה שנבחר: פסקה קצרה המציגה את הנושא/הסוגיה/הדילמה. בפסקה זו יידונו שני מושגים רלוונטיים מחומר הלימוד. הפסקה תתבסס על מספר מקורות רלוונטיים (מספר המקורות כמספר חברי הצוות - כל תלמיד יציג מקור אחד).

את המקורות/הטקסטים יסכמו התלמידים בלשונם באופן ברור, שלם ומפורט, תוך הקפדה על סיכום ומיזוג מקורות המידע. וציון המקורות/הטקסטים על פי הכללים המקובלים. הצגת הנושא/הסוגיה/הדילמה תהיה בהיקף של כ-200-250 מילים.

הצגת העמדה האישית (אישי)

על כל אחד מהתלמידים להציג עמדה אחרת (בעד או נגד) או שתי פרשנויות שונות. כל תלמיד יציג שני נימוקים התומכים בעמדה שבחר (בעד/נגד או פרשנות א/פרשנות ב) המתבססים על שני מקורות/טקסטים, מלבד ספר הלימוד. כל נימוק יתבסס על מקור אחר, ובכל נימוק יוצג מושג אחר מתוכנית הלימודים. אם הצוות מונה שלושה תלמידים, שני תלמידים יציגו את העמדה "בעד/פרשנות" והשלישי יציג את העמדה "נגד/פרשנות" או להפך. על הנימוקים של חברי הצוות להיות שונים זה מזה. הצגת העמדה כולה תהיה בהיקף של כ-200-250 מילים.

דיון והבעת הפשרה המוסכמת (שיתופי)

חלק זה הוא שיתופי: כל חברי הצוות יעבדו יחד ויכתבו אותו יחד.

- ייערך דיון משותף. חברי הצוות יקשיבו לעמדות השונות שיוצגו, וישקלו מחדש את עמדותיהם.
- חברי הצוות יזהו את הנקודות המוסכמות כעת על כולם ואת נקודות אי-ההסכמה.
- חברי הצוות ינסחו יחד פשרה מוסכמת המשקפת הן את הנקודות המוסכמות על כל חברי הצוות, הן את הנקודות שאין עליהן הסכמה בנוגע לנושא/לסוגיה/לדילמה.
- חברי הצוות יסבירו את ההשלכות של הפשרה המוסכמת שהציגו.
- חברי הצוות יסבירו מושג/ערך אחד מתוכנית הלימודים שעזר לכם לגבש את הפשרה המוסכמת שלכם.

הצגת הפשרה המוסכמת תהיה בהיקף של כ- 200-250 מילים.

משוב אישי (רפלקציה) (אישי)

לקראת ההגשה הסופית התלמידים יתבקשו לענות על מספר שאלות, שיאפשרו להם לשקף את התהליך שעברו במהלך ביצוע המשימה.

המשוב האישי של כל תלמיד/ה יהיה בהיקף של כ- 200-250 מילים.

המיומנויות המרכזיות שהתלמידים ירכשו בעת ביצוע המשימה הן:

- אוריינות לשונית
- אוריינות מידע והערכה
- חשיבה ביקורתית
- מודעות חברתית - עבודת צוות

רעיונות לנושאים למשימה:

דוגמאות לסוגיות בהן התקיימו מחלוקות או דילמות עימן התמודדו בני התקופה

לאומיות – ציונות:

- מפעל הברון רוטשילד – תמיכה ביישוב לצד נטרול המנהיגות ויצירת תלות בפילנתרופיה.
- צורות התיישבות חדשות בראשית היישוב – עיר או מושבה? ואולי דווקא קבוצה?
- תגובות היהודים לפוגרומים והאכזבה מהאמנציפציה – הגירה? עלייה? ואולי פעילות בתוך המדינה בה חיו?
- תגובות היהודים לעליית התנועות הלאומיות במדינות בהן חיו – הצטרפות לפעילות הכללית או מאבק נפרד על הלאומיות היהודית?
- מלחמת השפות
- האיכרים וארגון "השומר"
- ארגון ניל"י
- תחת השלטון העות'מאני – להתעת'מן או להיות נתון לחסדי העות'מאניים?
- הצהרת בלפור – עמדות שונות של יהודים כלפי הצהרה

מלחמת העולם השנייה והשואה:

- גרמניה תחת השלטון הנאצי – האם לעזוב את גרמניה? האם להמתין עד יעבור זעם? ואולי להילחם מבפנים באנטישמיות?
- דילמות בחיי יום בטרואות¹ (לדוגמה התחלקות במעט המזון שיש ברשותי; שליחת ילדים למשימת הברחת מזון; בחירת היוצאים לעבודות הכפייה; המשטרה היהודית בגטו; עבודת ילדים בגטו)
- דילמות של היודראט
- דילמות של חברי תנועות הנוער
- דילמות של חברי המחותרת בגטו

המאבק על הקמת המדינה:

- ההעפלה – סיוע למעפילים "העוקפים" את תור הממתינים לסרטיפיקטים.
- העפלה – המחיר ששילמו המעפילים עצמם.
- החלטת כ"ט בנובמבר – הסיכוי לעצמאות אל מול התוכנית הבעייתית של החלוקה.
- ההכרזה על הקמת המדינה – סיכונים מול סיכויים.
- מלחמת העצמאות – דילמת פינוי הישובים.
- פרשת ניצנים
- היווצרות בעיית הפליטים הפלסטינים – דילמת התגובה לבריחה ההמונית של הערבים.

סוגיות מתולדות מדינת ישראל:

- יהודי ארצות האסלם – כיצד להגיב לתהליכי הדה-קולוניזציה והתגברות הלאומנות הערבית?
- מלחמת ששת הימים – האם לפתוח במלחמת מנע?
- מלחמת ששת הימים - כיצד להתמודד עם תוצאות המלחמה?
- מלחמת יום הכיפורים – האם לפתוח במלחמת מנע
- מלחמת יום הכיפורים – כיצד להתמודד עם תוצאות המלחמה?
- קליטת העלייה בשנות החמישים והשישים – עלייה סלקטיבית מול עלייה המונית, לנוכח מצב המדינה.
- תפיסת כור ההיתוך – עמדות שונות.
- אירועי ואדי סאליב – עמדות שונות כלפי האירוע)

¹שימו לב - חלק מהתלמידים יתקשו להתמודד עם העמקה בנושא זה ועל המורה לכוון את הבוחרים בו ולשים לב גם לאופן בו הם מתמודדים נפשית עם העיסוק בו.